



Juryrapport

De Loep 2023

JURYRAPPORT DE LOEP 2023

‘Goede journalistiek moet helder maken wat verwarrend lijkt en moet de waarheid zoeken waar niemand anders graaft.’ Dat was het korte en heldere antwoord dat Noreen Malone me gaf twee jaar geleden toen ik haar vroeg wat de opdracht is van journalistiek, en bij uitstek onderzoeksjournalistiek. Malone is een Amerikaanse onderzoeksjournaliste en vandaag editor bij de New York Times. Ze vervolledigde haar antwoord met de oneliner waarmee de journalistieke opdracht in het Engels wel vaker samengevat wordt: ‘To comfort the afflicted and to afflict the comfortable’: zorg dragen voor slachtoffers en daders ter verantwoording roepen. ‘Beide delen van die opdracht zijn belangrijk’, besloot Malone.

Als Noreen Malone dit jaar in de Loep-jury gezeteld had, was ze een gelukkige journaliste geweest. Want de 188 ingezonden producties – dertig Vlaamse, 158 Nederlandse – ademden wel héél uitdrukkelijk de sfeer uit van het ter verantwoording roepen van politiek, economisch of maatschappelijk machtigen, van beleidsverantwoordelijken en beleidsuitvoerders, kortom: van “the comfortable”. In toenemende mate is er ook sprake van zorg dragen voor slachtoffers – een opdracht die in de journalistiek nieuwer is en waarmee we minder ervaring hebben, maar die wel degelijk van belang is.

Onderzoeksjournalistiek is niet enkel een zaak van spraakmakende “output”, maar ook van zorgvuldige procedures, volgehouden vragen en aanklappende journalisten. Het is eveneens een zaak van beklijvende verhalen, geduld en teamwork, en misschien vooral van impact. Daarover zei, nog een laatste keer, Malone: ‘Impact hoeft niet te betekenen dat iemand achter de tralies verdwijnt, ontslag neemt of zijn aandelen verkoopt. Goede onderzoeksjournalistiek kan het brede publiek ook gewoon helpen om maatschappelijk relevante thema’s en evoluties, beleid en structuren beter te begrijpen.’

Dat doen zowat alle 188 ingezonden producties die meedingen naar de Loep 2024. Tussen al die inzendingen zijn er verbluffende, sterke en occasioneel ook wel minder overtuigende producties – op het vlak van impact, helderheid en de aanpak van zowel afflicted als comfortable.

Voor de jury is het elk jaar een prachtige berg om te beklimmen, want niet zelden bestaat één productie uit meerdere verhalen. Het is dus zeker niet overdreven te stellen dat de jury zich gebogen heeft over een kleine driehonderd geschreven artikelen, beeldproducties, radio-uitzendingen en/of podcasts. Dat gebeurde uiterst zorgvuldig, met heldere argumenten en tegenargumenten, met afweging van onderzoeksaanpak en uiteindelijke impact, en met de nadrukkelijke bedoeling om alle inzendingen een gelijke kans te geven, of ze bij publicatie het grote publiek al hebben bereikt of niet. Wat betreft dat laatste, helpt het enorm dat de jury bestaat uit zowel Vlaamse als Nederlandse collega’s. Producties van ‘over de grens’ bereiken in de jury vaak nieuwe en onbevooroordeelde ogen.

Het kan niet anders dan dat een overzicht van beste onderzoeksjournalistieke producties een spiegel is van wat zich het voorbije jaar heeft afgespeeld in de samenleving. In 2023 stond het ruime onderwerp "asiel, migratie en etnische profilering" centraal in tien van de 188 inzendingen. Ongeveer hetzelfde aandeel betrof arbeid- en sociaaleconomische onderwerpen. Ook criminaliteit had een vergelijkbaar aandeel, net als onderzoeksverhalen waarin de wantrouwige burger centraal staat.

Toch zijn dit subtoppers vergeleken met de thema's die het vaakst onder de loep werden genomen. De cluster 'politiek en oorlog' was goed voor 23 producties, vergelijkbaar met die van wat we omschrijven als 'bestuurlijk of institutioneel falen'. Verrassend is echter de koploper. Want wie had verwacht dat vervuiling van lucht, land en water anno 2023 nog zo'n nadrukkelijke rol zou spelen in onthullingen of analyses van onderzoeksjournalisten? Deze klassieke milieuonderwerpen waren - tezamen met duurzaamheid, energie en klimaat - goed voor 28 inzendingen, ofwel 14 procent van het totaal. Net op het moment dat kiezers op beide oevers van Maas en Schelde aangeven dat ze geen pap lusten van Green Deals of Rechtvaardige Transitie, roeien onderzoeksjournalisten moedig tegen die grondstroom in. Dat is hun opdracht, maar het verdient uitdrukkelijke waardering dat ze die opdracht ook waarmaken in tijden van populisme.

Dat brengt ons trouwens naadloos bij de Loep-prijzen van over het jaar 2023: de aanmoedigingsprijs, de Loep voor controlerende journalistiek, de Loep voor signalerende journalistiek en de Loep voor opsporende journalistiek.

ASN-Aanmoedigingsprijs

Na een selectieronde kwamen voor de jury drie producties in aanmerking voor de eindstrijd:

'84 uur per week werken, ook bij ziekte. Dit is Qatar na het WK', door Matthijs van Dam van dagblad Trouw.

Duizenden pagina's en een ongekend aantal uren zendtijd zijn in de aanloop naar het WK voetbal in 2022 besteed aan de omstandigheden waaronder gastarbeiders in Qatar hun werk verrichten. De Qatarese overheid en Wereldvoetbalbond FIFA reageerden daarop met beloften over verbeteringen, waarna de kritiek verstomde en het toernooi gewoon doorging.

Het was daarom zeer relevant dat Matthijs van Dam – als een van de weinigen - een jaar later, toen de schijnwerpers gedoofd waren en de mondiale media over elders berichtten, de situatie opnieuw onderzocht. Om mede op basis van interviews en individuele bewijsstukken te ontdekken dat de betrokken gastarbeiders nog steeds worden uitgebuit en dat sommigen de situatie zelfs als slechter ervaren dan vóór het toernooi.

Toegezegde hervormingen zijn niet ingevoerd, werken niet of worden niet nageleefd, is zijn conclusie na tientallen gesprekken met arbeidsmigranten en experts. 'Ontluisterend en met veel diepgang en gelaagdheid', oordeelt de jury. En: 'Een simpele journalistieke vraag die straf is uitgewerkt, tegen de spin van de FIFA in.' Een onderwerp van groot maatschappelijk belang, kortom, dat veel andere media ten onrechte hebben laten zitten.

'Duurzaam kledingmerk Patagonia produceert in dezelfde fabrieken als fast-fashion, textielmedewerkers uitgebuit', door Yara van Heugten van Follow The Money.

Het internationale kledingmerk Patagonia heeft zichzelf geprofileerd als koploper op het gebied van duurzame productie: goed voor het klimaat, goed voor haar werknemers en goed voor de mensen die de kleding maken. Een prima verhaal, dat op sommige punten ook niet geheel onjuist is. Toch prikt Yara van Heugten er met venijnige speldenprikken doorheen, door een tip uit haar netwerk zorgvuldig te onderzoeken en ter plekke in Sri Lanka vast te stellen dat het merk in precies dezelfde fabrieken produceert als H&M, Zara en Primark. Voor even lage lonen en onder dezelfde druk en intimidatie door de bedrijfsleiding. Een wereldprimeur die volgens de jury niet de aandacht heeft gekregen die hij verdient. 'Je weet dat er *greenwashing* bestaat, maar het wordt nu wel echt mooi hard gemaakt', klonk het in de jury. En: 'Dit kan ook worden gelezen als een pleidooi voor sterke vakbonden'.

Hoe kon het zo misgaan met het Landbouwakkoord? Een poldertragedie in vijf delen van Fleur Damen voor de Volkskrant

Dat er – niet enkel in Nederland – allerlei is misgelopen met de combinatie van Europees landbouw- en klimaatbeleid en met de omzetting daarvan in nationaal beleid, daar hoefde je de afgelopen maanden en jaren geen onderzoeksjournalist voor te zijn. Maar waar ging het precies fout, en waarom? Dat zocht Fleur Damen uit aan de hand van herhaaldelijke gesprekken met mensen die aan tafel zaten bij beslissingen, door aanwezigheid op sleutelmomenten, en door het minutieus doorspitten van interne documenten. Dat levert gedegen en klassiek onderzoekswerk op dat verheldert en verduidelijkt, in een dossier dat zonder meer van bepalende aard geweest is voor de nationale politiek.

Haar poldertragedie is ook een mooie combinatie van volgehouden langetermijnwerk en alerte afwerking onder grote tijdsdruk – ook daarin toont Damen de essentie van onderzoeksjournalistiek en haar bedrevenheid om daar vorm aan te geven.

En de winnaar van de ASN aanmoedigingsprijs is...:

'84 uur per week werken, ook bij ziekte. Dit is Qatar na het WK', door Matthijs van Dam van dagblad Trouw.

Signalerende onderzoeksjournalistiek

'Zeker honderdduizend kinderen op school in vervuilde lucht', door Platform Investico mede voor EenVandaag, De Groene Amsterdammer, Trouw, De Gelderlander, Het Noord-Hollands Dagblad en Vers Beton. (Felix Voogt, Jolanda van de Beld, Niek Opten, Paul Schram, Ivo Laan, en Manon Dillen)

Ruim honderdduizend kinderen ademen op hun school, kinderdagverblijf of sportvelden te veel fijnstof in omdat de locaties dicht bij drukke wegen liggen dan de richtlijn van de GGD voorschrijft. Zij hebben daardoor meer kans om vroegtijdig te overlijden. De gevaren hiervan zijn te vergelijken met die van overgewicht; een onderwerp waar wél veel aandacht voor bestaat. Maar bijna niemand is van het probleem op de hoogte omdat de gezondheidsdienst haar eigen richtlijnen nooit heeft getoetst aan de werkelijke situatie. Platform Investico deed dit wel, en ontdekte onder meer dat locaties die te dicht bij drukke wegen liggen, vaker in wijken staan met een lagere sociaaleconomische status.

Soms bestaat de essentie van goede onderzoeksjournalistiek uit het combineren van allerlei openbare data, en dit onderzoek is daar een zeer goed voorbeeld van. De jury spreekt over een 'veel omvattende *wake-up call* van een onzichtbare bedreiging van de volksgezondheid' en roemt de 'serieuze presentatie zonder sensatie'. En: 'Alweer een belangwekkend onderzoek naar milieuvervuiling dat door journalisten wordt gedaan, in plaats van door de overheid zelf.'

'Nederland betrokken bij zeker nog een burgerdoden-incident in Irak: hoe het kabinet jarenlang zweeg over de impact van Nederlandse bommen' door NOS en NRC (Ben Meindertsma, Kees Versteegh, Zainab Hammoud en Melvyn Ingleby)

De makers van deze productie van NOS en NRC, onthulden in 2019 al dat Nederland in Irak verantwoordelijk was voor een luchtaanval op Hawija, waarbij zeker 70 burgerdoden vielen. In reactie daarop beloofde de overheid transparantie en beterschap en werd verzekerd dat elke melding van burgerdoden serieus wordt onderzocht. Dat klopt niet, blijkt uit dit nieuwe onderzoek van de omroep en de krant, mede op basis van data van de NGO Airwars.

Ook bij een luchtaanval op een universiteitscomplex in Mosul in 2017 werd ten onrechte geconstateerd dat er geen burgers waren omgekomen. Terwijl de journalisten ter plekke blijken te kunnen achterhalen dat er zeker twee universitair docenten en vijf van hun familieleden zijn omgekomen. Waarschijnlijk zijn er nog veel méér verzwegen gevallen met burgerdoden door Nederlandse bommen. Dat Nederland dit niet weet, komt simpelweg omdat er niet naar wordt gevraagd.

Het ministerie van Defensie neemt kritiekloos genoegen met oppervlakkig Amerikaans onderzoek, aldus de ontvucherende conclusie van dit onderzoek, waarvan de jury zeer onder de indruk was. 'Een perfecte combinatie van OSINT en reportage, zeer zorgvuldig uitgevoerd', stelt de jury. En: 'Indrukwekkend dat de onderzoekers al jaren actief lobbyen voor transparantie over dit probleem.'

Serie: 'Help, het kapitaal neemt ons over', in De Groene Amsterdammer door Mirjam de Rijk.

In de serie 'Help het kapitaal neemt ons over', gepubliceerd in De Groene Amsterdammer, laat Mirjam de Rijk zien hoe het grote geld grip krijgt op voorheen publieke of semipublieke diensten waaronder de zorg, het onderwijs, de kinderopvang en volkshuisvesting. Ze brengt gedetailleerd in beeld hoe ver inmiddels de invloed reikt van private equity, beursgenoteerde bedrijven, durfinvesteerders en speculanten. Soms gebeurt dit door hele instellingen op te kopen, in andere gevallen door essentiële onderdelen van het systeem in handen te krijgen, zoals onderwijspersoneel en lesmateriaal of bouwgrond.

De Rijk noemt haar onderzoeksmethode zelf 'eigenlijk vrij eenvoudig maar ook erg arbeidsintensief.' Dat wil zeggen: veel interviews, veel lezen en niet bang zijn voor cijfers en, citeert: 'steeds je eigen hersens inzetten als analytische kracht.' Dat klinkt simpeler dan het is. Er blijken opvallend weinig experts te vinden die de invloed van het kapitaal op cruciale maatschappelijke sectoren werkelijk doorgronden. En meestal zijn de effecten minder plat en simpel dan de verzuchting: 'private equity laat de boel failliet gaan en de werknemers worden uitgebuit.'

De jury was overdonderd door deze serie, die haar grote ambitie volgens de beoordeling helemaal waar maakt. Met als enige kritische aantekening dat de verhalen misschien iets té compact zijn, met zo'n hoge informatiedichtheid dat de lezer soms snakt naar een element van reportage. Maar zelfs juryleden die zelf expert zijn op een van de beschreven vakgebieden, kregen feiten en inzichten aangereikt die ze nog niet kenden. 'Zeer coherent en een enorme krachtsinspanning', was een conclusie. En: 'Een onderwerp waar iedereen een mening over heeft, maar waarvoor bij uitstek deze serie de feiten en cijfers aanlevert'.

En de winnaar in de categorie signalerende onderzoeksjournalistiek is, volgens het in dit geval *volstrekt unanieme oordeel* van de jury,

De serie: 'Help, het kapitaal neemt ons over', door Mirjam de Rijk in De Groene Amsterdammer.

Opsporende onderzoeksjournalistiek

“De PFAS-doofpot”, door Roelof Bosma en Marco de Lange voor Zembla (BNNVARA)

De vervuiling door de chemische fabriek Dupont/Chemours in Dordrecht verontrust al lang omwonenden, mede vanwege publicaties over vergelijkbare PFAS-schandalen aan de andere kant van de grens bij industrieën in en rond de haven van Antwerpen. De redactie van Zembla laat zien dat het loont om geduldig te blijven zoeken naar bronnen en om duizenden pagina's door te ploegen, ook na eerdere goede onderzoeken van andere media over hetzelfde onderwerp.

Onthuld wordt onder meer dat de Nederlandse vestiging van Dupont/Chemours in Dordrecht al dertig jaar weet van een groot PFAS-lek in het grondwater dat een gevaar vormt voor de drinkwaterwinning. En dat het bedrijf deze – in haar eigen woorden ‘onvrijwillige stortplaats’ - bewust bleef verzwijgen. De uitzending en vervolgpublishaties vormden mede aanleiding voor hoorzittingen in de Tweede Kamer en de Provinciale Staten; voor een massa-aangifte van omwonenden tegen de directie van Chemours, en voor een strafrechtelijk onderzoek.

‘Dingen die je soms wel vermoedde maar niet wist, zijn overtuigend aangetoond’, oordeelt de jury. De typische Zembla-methode, waarin wetenschappers en andere experts reageren op bevindingen van de redactie en daarmee zelf het nieuws maken, werkt prima. En: ‘De grote impact laat zien dat de boodschap goed is overgebracht.’

“De fraudejacht van DUO”, door de redactie van Investico in samenwerking met NOSop3, Trouw, De Groene Amsterdammer en het Hoger Onderwijs Persbureau. (Anouk Kootstra, Sümeyye Ersoy, Salwa van der Gaag, Bas Belleman, Merijn van Nuland).

De controle van uitvoeringsinstantie Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) op fraude met de uitwonendenbeurs treft opmerkelijk vaak studenten met een migratieachtergrond. Oorzaak is een discriminerend algoritme dat controleurs - bewust of onbewust - afstuurt op vooral dié specifieke groep studenten. Dat is de conclusie na onderzoek van Platform voor Onderzoeksjournalistiek Investico, dat begint met een idee van Bas Belleman van het Hoger Onderwijs Persbureau en haar doelgroep bereikt via publicaties van NOSop3 tot Trouw, De Groene Amsterdammer en diverse onderwijsbladen.

Na het toeslagenschandaal bij de Belastingdienst wordt met dit onderzoek een tweede algoritme-affaire ontrafeld. Het onderzoek illustreert hoe discriminerende vooroordelen bij de overheid *selffulfilling prophecies* kunnen worden. Een

schandaal, zo roepen de onderzoekers in herinnering, dat in 2009 begon met een actieplan van toenmalig minister Plasterk dat door de VVD werd verwelkomd met de slogan: 'repressie is de beste preventie'.

De jury vindt het resultaat 'ontluisterend' en 'boosmakend' en is onder de indruk van de zorgvuldige onderzoeksmethode en de goed onderbouwde, spijkerharde conclusie. Ze prijst de journalistieke samenwerking waarmee alle relevante doelgroepen zijn bereikt en de verantwoordelijken in de politiek en het bestuur in de verdediging zijn gedrukt. Want de praktijk werd na de publicatie gestopt, en een verre opvolger van minister Plasterk bood inmiddels zijn excuses aan.

"Conflictsoja" door Ine Renson van de Standaard.

Dat de Braziliaanse sojaproductie gepaard gaat met grootschalige landroof en vaak illegale ontbossing, is geen nieuws. De uitdaging voor een Vlaams medium is om een directe lijn aan te tonen tussen deze zogeheten 'conflictsoja' en voedsel in de Belgische supermarkten dat verkocht wordt met garanties dat het ontbossings- en conflictvrij zou zijn. Ine Renson van de Standaard slaagt erin die link te leggen, deels met hulp van diverse NGO's waaronder AidEnvironment en collega's van het Braziliaanse onderzoeksplatform Repórter Brasil.

Data-onderzoek wordt gecombineerd met *hardcore* verslaggeving ter plekke, zoals door het simpelweg interviewen van vrachtwagenchauffeurs, om te horen waar hun spullen worden afgeleverd. Waarna de conclusie onontkoombaar is dat óók in Belgische kaas en hamburgers conflictsoja wordt verwerkt. 'Heel knap en indrukwekkend bij een complex onderwerp als dit', oordeelt de jury. En: 'Oersterk verteld. Het punt wordt overtuigend gebracht.'

En de winnaar in de categorie opsporend is.....:

"De fraudejacht van DUO", door Anouk Kootstra, Sümeyye Ersoy, Salwa van der Gaag, Bas Belleman, Merijn van Nuland van de redacties van Investico, NOSop3, Trouw, De Groene Amsterdammer en het Hoger Onderwijs Persbureau.

Controlerende onderzoeksjournalistiek

'De 61 nieuwe producten van Heineken in Rusland', door Olivier van Beemen van Follow The Money.

Bierbrouwer Heineken claimde na de invasie in Oekraïne weg te zijn uit Rusland en beloofde niet langer in het land te investeren. In werkelijkheid draaide de brouwerij in 2022 op volle toeren en dook het bedrijf met 61 nieuwe producten in het gat dat vertrokken concurrenten achterlieten, onthult Olivier van Beemen in zijn productie. De kern van dat harde nieuws bleek te vinden in twee interne documenten van Heineken, die waarschijnlijk per ongeluk *online* stonden. Beloftes van internationale bedrijven moeten altijd tot aan de laatste komma worden gecheckt, bewijst deze productie nog maar eens. Topmannen interviewen is daarvoor geen alternatief.

De productie laat ook de waarde zien van langdurige specialisatie van onderzoeksverslaggevers die daarmee een onmisbaar netwerk opbouwen. Want al in 2019 werd Van Beemen onderscheiden voor zijn onderzoek naar Heineken in Afrika, en ook voor dit onderzoek vertrok hij van een tip van een interne bron in Rusland, die signaleerde dat het bedrijf niet handelde naar zijn woord.

'IJzersterk dat de hypocrisie van Heineken wordt blootgelegd. Juist in tijden van oorlog zijn dit soort publicaties waardevol', oordeelt de jury. En: 'Zeer vasthoudend, terwijl het bedrijf veel weerstand bood. De verslaggever is een kuitenbijter die de broek niet meer loslaat.'

'Reconstructie van een mislukte kernuitstap' door Tobe Steel, Wim Van de Velden, Dieter Dujardin en David Adriaen voor De Tijd.

Binnen drie jaar werd de voorgenomen sluiting van de Belgische kerncentrales vakkundig van tafel geveegd door politieke machinaties; druk van energiebedrijven en – tenslotte - ook de oorlog in Oekraïne. Soms is een zorgvuldige reconstructie van binnenuit, op basis van diepte-interviews met alle hoofdrolspelers, de enige manier om erachter te komen hoe politieke dossiers worden uitgehold. Tobe Steel, Wim Van de Velden, Dieter Dujardin en David Adriaen van De Tijd doen dit overtuigend in een onthullend drieluik, waarin een ontluisterend beeld wordt gegeven van hoe verschillende sleutelspelers elkaar dwarsbomen. Niet alleen binnen de politiek, maar ook door het Franse energiebedrijf Engie. Tegelijk wordt duidelijk hoe relatieve toevalligheden kunnen uitgroeien tot *gamechangers*.

'Als ik aan aspirant-journalisten les zou geven, zou dit een voorbeeld zijn voor een reconstructie', stelt een lid van de jury. Geroemd wordt de 'spannende maar

terechte keuze' om met de publicatie van het drieluik te wachten tot het finale besluit is gevallen. En: 'Een zeer grondige, complexe tijdlijn van een politiek topdossier in Vlaanderen.' En weer een ander: 'Zeldzaam voor Vlaanderen; materie die eigenlijk te complex is wordt toch in een begrijpelijk verhaal gegoten.'

'Dossier Schaapsdrift Arnhem', door Patrick Arink van Nieuwsblog Arnhemse Courant.

Een lokale wethouder die over de bevolking heen walst om een visioen van sloop- en nieuwbouw er doorheen te krijgen. Soms door een beetje te liegen. Zoiets vraagt om voldoende tegenwicht van betrokken bewoners en om journalisten met een lange adem. De publicaties van Patrick Arink over de ontwikkeling van woonbuurt en bedrijventerrein Schaapsdrift in Arnhem, zijn een schoolvoorbeeld van journalistieke volharding en van goede relaties met degenen die centraal zouden moeten staan: de mensen die het aangaat.

De publicaties zijn kritisch, maar geen vorm van service-journalistiek. Ze laten mede zien hoe cruciaal WOO-verzoeken kunnen zijn in lokale kwesties, en zijn daarmee een aanmoediging aan regionale en lokale collega's om vaker van dit middel gebruik te maken, en daarvoor desnoods ook naar de rechter te stappen. Inmiddels heeft de gemeenteraad onder invloed van de publiciteit de plannen voor De Schaapsdrift teruggetrokken, hoewel dat vermoedelijk niet het einde is van dit verhaal.

'Een sterk en ontroerende voorbeeld van wat regiojournalistiek kan betekenen', oordeelt de jury. Een klassiek geval van 'luis in de pels'. En: 'Heroïsch dat de journalist dit in zijn eentje heeft gedaan. Het laat zien dat het rendeert wanneer iemand zich vastbijt in een dossier.' Bijzondere waardering is er ook voor de manier waarop journalistiek en betrokken bewoners hebben samengewerkt, zonder de kritische toon te verliezen.

En de winnaar in de categorie Controlerend is.....:

'Reconstructie van een mislukte kernuitstap' door Tobe Steel, Wim Van de Velden, Dieter Dujardin en David Adriaen van De Tijd.

Afsluitend, en voordat alle winnaars, genomineerden, volhouders, aanklammers, verhalenvertellers, reportagefreaks, datagoochelaars, beeldenmakers, podcaststerren en andere onderzoeksjournalisten het glas heffen op het gezamenlijke belang van de vierde pijler van de democratie, nog een laatste woord.

Een paar jaar geleden presenteerde ik drie avonden over nieuws, journalistiek en media. Elke avond werd afgerond door een *impro-spoken word* van de Nederlandse / Brusselse / Rwandese dichter Lisette ma Neza. Om deze Loep-avond in Antwerpen – halfweg tussen Lisettes thuishaven Breda en haar gekozen thuis Brussel – af te ronden, wil ik een stukje van haar waarderende poetica citeren (met excuses voor de witte, harkerige manier van reciteren):

het laatste woord hierover
is nog lang niet uitgesproken
de laatste vraag
nog niet gesteld
 maar de avond is van ons geweest
de laatste is voor de zoekers
die zomaar het vertrouwen aan je geven
deze is voor de zoektocht
 de onderzoekers, die inzoomen, dan uitzoomen
de vragen die niet ophouden
die rennen
die vliegen
die we toelaten
 omdat ze écht zijn
die ons meenemen
naar ik weet niet waar
 naar eindeloze discussie
waar het brandt
en dan bevriest
tussen vuur en sneeuw
 vind je mijn dank
voor jullie verhalen
voor jullie journalistiek

(Lisette ma Neza, slot van drie avonden *Nieuws of geen nieuws?* in *Arsenaal/Lazarus*, Mechelen)

Namens de Loep-jury: Joga Brouwers, Hansje van de Beek, Ruben Brugnera, Jeroen Trommelen, Samira Ataei, Erik Raspoet, Karlijn Saris, Bijou van der Borst en Gie Goris als voorzitter.